

За більшовицькі кадри

Орган партбюро, ректорату, комітету ЛКСМУ, профкому та місцевому
Одеського Державного Університету ім. І. І. Мечнікова.

СУБОТА

10

січня

1948 р.

№ 2 (205)

25 січня — 30-річчя Радянської України.

Ознаменуємо це велике всенародне свято
успішним проведенням екзаменаційної сесії!

ЛІКВІДУВАТИ НЕДОЛІКИ ПЕРШИХ ДНІВ

Почалася екзаменаційна сесія — найбільш відповідальний період в житті студентства. Це — велика перевірка знань, набутих студентами на протязі першого семестру. Сесія водночас з'являється і справою державного значення, і тому студенти серйозно і наполегливо готувались до неї, глибоко усвідомлюючи те, що успішне складання іспитів та заліків — це їх обов'язок перед Батьківщиною, це їх внесок у справу виконання післявоєнної сталінської п'ятирічки, у справу побудови комунізму.

Переважає більшість студентів почала готуватися до екзаменаційної сесії ще на початку учбового року, систематично повторюючи пройдений матеріал. Багато студентів акуратно відвідували заняття наукових гуртків, поглиблювали свої знання з певних розділів курсу, проробляли рекомендовану літературу.

Партійна, комсомольська і профспілкова організації більшості факультетів провели велику організаційну роботу, мобілізуючи студентів на завчасну підготовку до сесії, на покращення учоби і укріплення дисципліни.

Там, де справа підготовки до екзаменів була поставлена на належну височину, там і кращі результати. В цьому році сесія проходить значно організованіше, ніж у минулому. Вже перші дні іспитів на біологічному факультеті говорять про те, що тут студенти глибоко засвоїли учбовий матеріал. На екзамені з ембріології більшість студентів одержала відмінні оцінки. Також успішно проходять екзамени і на III курсі історичного факультету. Проведені тут іспити з іноземних мов яскраво свідчать про належну підготовленість студентів. Але поруч з цим помічаються і серйозні недоліки, які негайно треба виправити. На деяких курсах частина студентів погано підготувалася до іспитів. 9 студентів II курсу історичного факультету одержали незадовільні оцінки на іспиті з економгеографії. Три незадовільні оцінки одержали студенти III курсу географічного факультету на іспиті з політекономії. На I і III курсах філологічного факультету досить значний процент студентів не витримав заліків з української мови та історичної граматики. Низькі знання української мови виявили на заліках студенти юридичного факультету. До того тут ще слабка учбова дисципліна: деякі студенти не з'явилися на заліки у запланований строк. Особливо обурливий випадок трапився на I курсі

історичного факультету під час заліку з основ марксизму-ленінізму, коли деякі студенти, користуючись тим, що викладач тов. Березняк позбавлений зору, одверто користувалися підручниками і конспектами і навіть підміняли при складанні заліку своїх товаришів. І тут же були присутні комсомольці, але вони не вжили заходів, щоб припинити це неподобство. Такі вчинки не гідні радянських студентів і повинні бути суворо засуджені усією університетською громадськістю.

З другого боку і деякі викладачі недостатньо усвідомлюють ту велику відповідальність, що лежить на них під час екзаменаційної сесії. Наприклад, викладач тов. Гречаний носить оцінки екзаменів та заліків в кишені, а деканат історичного факультету так до цього часу і не знає, чи склали заліки з англійської мови 11 студентів I курсу і 29 студентів II курсу, чи ні. Не всі викладачі відразу оголошують наслідки іспиту кожному окремому студентові. Це складає враження, що викладач хоче рівнятися не на певні вимоги знань, а на студента, вирішуючи оцінку шляхом порівняння відповідей. На другому курсі історичного факультету на екзамені, поруч з екзаменатором, сиділа ціла комісія з представників організацій, що з'являється порушенням урядової інструкції про екзамени.

Треба також рішуче покінчити і з явищем, яке пов'язане з недоліками набору: на кожному факультеті є декілька студентів, які не складають заліків та іспитів, а коли і роблять спробу скласти, то виявляють жахливу непідготовленість (напр. студенти Гарницький і Свиначенко на географічному факультеті та деякі студенти на біологічному факультеті). Треба остаточно виявити таких студентів і покласти край їх перебуванню в Університеті.

Комуністи і комсомольці Університету, враховуючи недоліки перших днів сесії, повинні розгорнути широку організаційну і агітаційну роботу на курсах за успішне складання іспитів і заліків, повести рішучу боротьбу з проявами недисциплінованості, з безвідповідальним відношенням до складання екзаменів. Вони повинні залучити до цієї справи весь студентський актив. У нас є всі можливості успішно провести екзаменаційну сесію і домогтися високих показників. Це наше найважливіше і найвідповідальніше завдання. Виконаємо ж його з честю!

ПЛОДИ СЕРЬОЗНОЇ ПРАЦІ

Вивчення іноземних мов потребує систематичного щоденного повторення. Це добре запам'ятали студенти III курсу історичного факультету. На протязі всього першого півріччя вони щодня по декілька годин приділяли іноземним мовам, повторювали пройдений матеріал, старанно готували домашні завдання.

Іхня сумлінна праця не пропала даремно. На іспитах з іноземних мов жоден студент не одержав поганої оцінки. Переважна більшість склали іспити на „добре“ і „відмінно“. Найбільш глибокі знання виявили студенти тт. Полторак, Фуремс, Пражін.

Студент Ланда.

Підсумки державних екзаменів на історичному факультеті

Закінчилися державні іспити на історичному факультеті. Вони з'явилися серйозним випробуванням не лише для студентів і факультету, а й для Університету в цілому. Можна відмітити, що екзаменаційна сесія пройшла в загальному досить задовільно. Кількість відмінних і добрих оцінок, що їх одержали випускники під час усних екзаменів з основ марксизму-ленінізму і з історії народів СРСР, становить 76,5 процента всіх оцінок з цих предметів. Із спеціального курсу історії України більшість студентів теж дали відмінні і добрі відповіді.

В порівнянні з попереднім роком результати державних екзаменів цього року з'являються кроком вперед. Цей прогрес відбився також на дипломних работах випускників, серед яких є багато відмінних.

Багато дипломних робіт написано на досить актуальні теми, напр.: „Товариш Сталін в обороні Царицина“, „Сталінградська битва“, „Возз'єднання всіх українських земель в єдиній українській радянській соціалістичній державі“, „Походження слов'ян“, „Т. Г. Шевчен-

ко і російські революційні демократи“, „Юрій Крижанич—ідеолог слов'янського єднання“, „Москва—столиця російської держави“.

Необхідно також вказати і на недоліки, які мали місце на державних екзаменах. Деякі випускники виявили нетверде знання фактичного матеріалу, невміння ясно, чітко і правильною мовою висловлювати свої думки, погане знання карти, слабе знайомство з додатковою літературою і т. п.

На заключному засіданні державної екзаменаційної комісії всім випускникам, які склали екзамен, були присуджені дипломи. Треба відзначити, що 15 випускників склали всі екзамен на „відмінно“, причому в цій групі переважна більшість членів і кандидатів ВКП(б) і учасників Великої Вітчизняної війни. Чотирьом випускникам присуджено дипломи з відзнакою, а саме: Сталінським стипендіатам т. т. Яровому і Чупруну та студентам т. т. Козирю і Шипетиній.

Професор А. Г. Тоталов,
голова державної екзаменаційної комісії на історичному факультеті.

СТУДЕНТИ! БОРІТЬСЯ ЗА ВЧАСНЕ І ЯКІСНЕ СКЛАДАННЯ ІСПИТІВ ТА ЗАЛІКІВ!

БЛИСКУЧІ ПОКАЗНИКИ

Ще задовго до екзаменаційної сесії студенти 3 групи III курсу біологічного факультету почали систематично повторювати матеріал, наполегливо готуючись до екзаменів. Іхня сумлінна робота дала хороші результати.

7 січня ця група тримала перший іспит з ембріології. Всі 13 студентів групи, як один, з'явилися на іспити. У своїх відповідях вони продемонстрували ґрунтовну обізнаність з матеріалом і тверді знання. 10 студентів склали екзамен на „відмінно“ і 3—на „добре“. Найкраще відповідали студентки Горностаєва, Шумило, Ларина.

Екзамен приймав ректор Університету професор М. П. Савчук. Він відмітив добру підготовленість студентів і високу дисципліну на іспитах.

Доцент І. Погребняк.

Відповідають на „відмінно“

Днями на IV курсі українського відділу філологічного факультету відбувся екзамен з методики літератури. Він показав добру підготовленість студентів, які в належній мірі усвідомили своє високе призначення бути досвідченими радянськими педагогами, добре володіючими методами викладання свого основного предмету.

З 24 студентів 18 одержали оцінки „відмінно“, решта—„добре“. Особливо повними і змістовними були відповіді тт. Макаренка, Бучиної, Солонька, Карпової та ін.

Студентка В. Рудь.

ДИВНА БЕЗТУРБОТНІСТЬ

У деякій частини студентів філологічного факультету встановилася така невірна і шкідлива думка, що фізична підготовка—це дисципліна другорядна і тому складати заліки з неї не обов'язково. Ще й досі біля 25 проц. студентів I і II курсів не склали заліків з цього предмету.

Необхідно, щоб партійний, комсомольський і профспілковий актив факультету негайно зацікавився цією справою, бо далі миритися з таким положенням не можна.

Студент В. Абрамович.

ПОВЕРХОВІ ЗНАННЯ

Для студентів-філологів знання історичної граматики вкрай необхідні для усієї дальшої роботи не тільки в Університеті, а й у школі. Це—один з найважливіших спеціальних предметів на факультеті, і тому глибоке засвоєння його—невідкладний обов'язок студентів.

Однак, цього не зрозуміли ще й досі деякі студенти III курсу українського відділу. На протязі семестру вони недостатньо працювали над вивченням історичної граматики, нерегулярно відвідували лекції і погано конспектували матеріал.

Результати такого недбайливого відношення позначилися на заліках. Такі студенти як тт. Сікора, Солодова, Піскун, Петрунін, Кравець, Ісаєва та Поповкіна відповідали нетвердо, виявили поверхові знання.

Студент В. Топор.

ПРО ПОВТОРЕННЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ УЧБОВОГО МАТЕРІАЛУ*)

Професор Д. Г. ЕЛЬКІН

В психологічній літературі спірним з'являється питання про те, чи повинен бути предметом повторення матеріал в цілому, чи по частинах. Одні дослідники вважають більш раціональним повторення в цілому. Вони виходять із того, що в умовах цільного повторення забезпечується найкраще осмислення, з другого боку, використовуються зв'язки між окремими частинами повторюваного матеріалу. Інші наполягають на частковому повторенні, вважаючи, що повторення частинами являє менше труднощів, вимагає меншої кількості енергії, меншого напруження і обсягу уваги.

Правильне розв'язання поставленого питання можливе лише в умовах урахування всіх конкретних обставин, зокрема характеру учбового матеріалу, його величини, доступності для вивчаючих. Так, матеріал, який не з'являється закінченням цілим, не може бути предметом цільного повторення. Його розбивка на частини, як показав цілий ряд досліджень, з'являється більш раціональною. Навпаки, цільний учбовий матеріал нема необхідності розбивати на частини, які позбавляють можливості використати асоціативні зв'язки між окремими елементами в цілях міцного і тривалого засвоєння і які заважають осмисленню матеріалу в цілому. Те ж саме потрібно мати на увазі при виборі методу повторення в залежності від кількості матеріалу і його доступності. Матеріал невеликий, матеріал, добре засвоєний в минулому, може фігурувати в процесі повторення в цілому. Навпаки, матеріал значного обсягу, засвоєний в минулому не досить задовільно, в умовах часткового повторення дає кращий ефект.

Процес повторення учбового матеріалу і тоді здатний привести до позитивних результатів, коли він носить свідомий характер. Зокрема, ця свідомість виражається в зв'язках повторюваного матеріалу із старим, уже міцно засвоєним.

Важливою передумовою міцного і довготривалого збереження з'являється зв'язок з наявним досвідом. Тому висока продуктивність повторення вимагає, щоб був установлений чіткий, добре усвідомлений зв'язок повторюваного матеріалу з тим, який добре засвоєно. З другого боку, свідомий характер повторення може знайти для себе вираження в нових завданнях, які витікають із повторення і ясно сприймаються.

Свідомість повторення виражається в знанні цілей, які ставить повторення. Цілий ряд даних, що їх мають психологи, свідчить про те, що знання мети відіграє велику роль в збереженні сприйнятого матеріалу. Один вчений запропонував групі учнів для запам'ятовування двоє оповідань однакової трудності і величини. Перше із цих оповідань іспитувемі повинні були запам'ятати, щоб відтворити через один день, друге—щоб репродукувати через тиждень. Через один день іспитувемі не відтворювали змісту першого оповідання, але коли минув тиждень, їм запропонували відтворити обидва оповідання. Спостерігалась дуже цікава картина: перше оповідання підлітки відтворювали з трудом і робили велику кількість помилок, друге, навпаки, легко і досить точно. Коли учні вчили оповідання, перед ними була поставлена певна ціль: перше оповідання зберегти до завтра, друге—протягом тижня. Коли ж минув день і ніхто не вимагав від них відтворення першого оповідання, вони втратили ціль, заради якої старались його зберегти і запам'ятати.

Цим пояснюються різні результати у відтворенні першого і другого оповідань.

Мета, яка ставиться при повторенні учбового матеріалу, може носити різний характер. В одних випадках цією метою з'являється підготовка до вивчення дальшого матеріалу, в других—оволодіння теоретичними знаннями, без яких не можна виконати яке-небудь завдання, що захоплює учнів, в третіх—добитись першості. Метою повторення може бути і підготовка до іспитів, що їх учні чи студенти хочуть скласти з найкращими результатами. Якого б характеру не набирала мета повторення, вона здатна відіграти значну роль у міцному збереженні учбового матеріалу, якщо вона з'являється позитивною і усвідомленою. Свідомість повторення виражається у знанні припущених помилок і досягнутих результатів. Повторюючи учбовий матеріал, студент повинен знати свої помилки, слабкі місця, повинен чітко собі усвідомлювати зроблені успіхи. Ряд психологічних досліджень показує, що знання помилок і досягнутих успіхів забезпечує міцність і довготривалість результатів повторення, яка б не була його мета.

Велику позитивну роль у процесі повторення відіграє установка на зберігання,

яка створює умови для продуктивного запам'ятовування. Дуже часто сприйняття не супроводжується такою установкою. Це буває в тих випадках, коли сприймаючий не ставить ніяких спеціальних завдань—закріпити в пам'яті.

Це спостерігається, наприклад, тоді, коли ми читаємо художній твір, дивимось кінофільм в порядку відпочинку або приємного проведення часу. В цих умовах не приходиться говорити про міцне і довготривале зберігання. Воно може мати місце лише зовсім випадково. Зовсім іншу картину ми спостерігаємо тоді, коли сприймаючий має установку на зберігання, наприклад, коли студенти готуються до іспитів. Установка на засвоєння і зберігання обумовлює високу ефективність пам'яті. Психологи добре знають таке явище. Іспитувемий прочитав вслух текст багатьох разів підряд. Якщо йому після цього запропонувати відтворити прочитане, він цього не зробить, або зробить з великими помилками. Але, якщо ще після цього, коли він знає, що від нього потрібно, дати можливість ще один раз прочитати текст, він його репродукує бездоганно. Чим це пояснюється? Чому читання декілька разів підряд не дає можливості відтворити, а одно прибавлене повторення забезпечує правильну репродукцію?

Відповідь на це питання не викликає труднощів. Іспитувемий, читаючи текст декілька разів підряд, не знає, що йому цей текст треба відтворити, у нього відсутня установка на зберігання, а тому відтворення настановується на великі перешкоди. Навпаки, читаючи ще один раз після невдалої спроби відтворити, він знає, що йому необхідно запам'ятати те, що сприймається, установка на зберігання не залишає сумніву, звідси й інші результати.

Повторення без установки на запам'ятовування часто приводить до малозадовільних результатів відтворення. Чим це пояснюється? Безперечно тим, що сприймаючи учбовий матеріал з яскраво вираженою установкою на зберігання, ми мобілізуємо всі наявні в нашому розпорядженні можливості для цієї мети. Людина з'являється господарем своєї пам'яті. Вона керує нею, організовує її, як і інші психічні процеси. У людини є цілий ряд можливостей для того, щоб забезпечити довготривале, міцне збереження і безпомилкове відтворення. Маючи вказану установку, ми в процесі повторення зупиняємось особливо на важких місцях матеріалу, перевіряємо час від часу знання попереднього матеріалу, стараємось зв'язати повторюваний матеріал з міцно засвоєним у минулому, знаючи свої слабкі місця, стараємось допомогти собі в подоланні труднощів і т. д.

Ось чому при сприйнятті матеріалу необхідно враховувати згадану обставину: установка на зберігання, на довготривале запам'ятовування матеріалу.

В цілях значної продуктивності повторення слід рахуватися з особливостями, закономірностями забування, з психічними помилками пам'яті.

В психології довгий час користуються всіма правами громадянства закон забування, який встановлює обернено пропорційну залежність між об'ємом збережуваного і його довготривалістю. Закон цей формулюється так: забування обернено пропорційно тривалості зберігання. Це значить, що чим більше минуло часу з моменту заучування, тим менший процент забування. З цієї точки зору значна частина матеріалу забувається зараз же після заучування, в дальшому процесі руйнування того, що залишилось у пам'яті, йде все повільніше і повільніше.

З цим положенням необхідно рахуватися в підготовці до іспитів. Великої уваги вимагає повторення матеріалу, недавно засвоєного. Безтурботність студента зразу після засвоєння, що спостерігається звичайно, призводить до забування значного проценту матеріалу. Небезпека забування загрожує тоді, коли її менше всього сподіваються.

З точки зору психології повторення дуже актуальним з'являється питання про кількість матеріалу, який вибирається для цієї мети. Ряд досліджень показав, що дуже часто доволі збільшення матеріалу створює для пам'яті непереборні труднощі. Відоме положення, згідно якому час заучування пропорційний до квадрату кількості матеріалу. Положення це не може розглядатися, як закон, так як спостерігається воно лише в окремих випадках. Наприклад, воно не має місця при заучуванні дуже легкого матеріалу. Однак, воно з'являється безсумнівним при значному збільшенні кількості матеріалу для повторення. Тому правильне розв'язання питання про кількість матеріалу вимагає суворого врахування можливостей студентів, вимагає обережного підходу до всякої спроби вийти за ці межі.

Без керма і без вітрил

(Про роботу літературної студії)

Літературна студія у нашому Університеті існує вже не один рік, проте жодного року її роботу не можна було визнати задовільною.

На початку цього учбового року склалося таке враження, що літературна студія розпочала активну діяльність на нових організаційних основах. Ідейне керівництво студією взяла на себе кафедра української літератури, і безпосередню працю з молодими авторами було доручено доценту В. З. Несторенку, який міг би зробити багато корисного у справі виховання кадрів початкуючих поетів і прозаїків. Однак, він побував лише на декількох засіданнях студії, дав ряд вказівок і цим обмежився. Керівництво літературної студією став фактично здійснювати студент V курсу філологічного факультету тов. Дузь, сам початкуючий автор, який теж потребує допомоги з боку літературних фахівців.

Ще у вересні місяці, на одному з своїх засідань, студія обрала бюро. Цьому бюро було доручено підготувати матеріал до літературного альманаху і випустити альманах до 30 роковин Великої Жовтневої соціалістичної революції. Однак бюро студії це завдання не виконало. Твори молодих авторів і досі лежать у папці тов. Дузя, до того вони ще й не рецензовані.

На протязі першого півріччя відбулося лише 6 засідань студії. Засідання проходили на досить високому ідейному рівні, на них панувала атмосфера гострої і бойової більшовицької критики, але на жаль цих засідань було занадто

мало, і з 36 членів студії лише 5-6 чол. читали свої твори.

Серед членів студії є молоді автори, які пишуть твори російською мовою (т. т. Давидович, Ротберг, Вайман та ін.), однак, крім студентки Робтерг ніхто з цих товаришів своїх творів на засіданнях студії не читав, і студійське бюро не потурбувалося залучити їх до активної участі в роботі студії.

Серйозним недоліком в роботі університетської літературної студії є також те, що вона працювала ізольовано від громадського життя, обмежувалася лише читанням і обговоренням власних творів студійців і не ставила на порядок дня засідань обговорення актуальних статей літературно-критичного характеру, матеріалів з'їздів радянських письменників та ін.

Можна констатувати той факт, що за останній час літературна студія майже припинила свою роботу. На протязі півтора місяця не було жодного засідання. Керівництво студією пущено на самоплив, бо кафедра української літератури, лише формально керує нею, а кафедри російської літератури (завідуючий кафедрою доцент П. І. Збандуто) та західної літератури (завідуючий кафедрою доцент Б. О. Шайкевич) відсторонились від цієї справи, хоча вникати в роботу літстудії—їх прямиї обов'язок.

Таке становище далі терпиме бути не може. Виховання молодих авторських кадрів—серйозна державна справа, і байдужість до неї неприпустима.

Доцент А. Москаленко,
старш. викладач А. Вовчик.

Чи так треба писати дипломну роботу?

Випадок, про який я хочу розповісти, заслуговує, на мою думку, серйозної уваги і активного обговорення з боку усієї студентської громадськості.

Декілька днів назад, розговорившись випадково з однією студенткою-дипломанткою філологічного факультету, я звернув увагу на великий, гарно переплетний рукопис, який вона бережно тримала в руках. Це була її дипломна робота.

Я не стану називати ні прізвища дипломантки, ні теми, на яку написана її робота,—це не так важливо.

Додам лише, що ця робота,—на сучасну тему і становить собою розгляд творчості одного відомого радянського поета.

З цілком зрозумілих міркувань я, як студент молодшого курсу, зацікавився рядом питань, що торкаються самої суті роботи над дипломною темою. Я спитав дипломантку, чи виникали у неї в процесі роботи свої власні міркування критичного характеру і якщо виникали, то як вона висвітлила їх.

— Так, звичайно, було дещо, що заслуговувало на критику з моєї точки зору,—відповіла мені дипломантка,—але у своїй роботі я цього не відобразила.

На моє запитання, чому вона свідомо обідняє свою роботу, позбавляючи її самого цікавого і цінного—живої критичної думки,—дипломантка відповіла, що це може знизити оцінку. Крім того, у її відповіді я вловив ще думку про те, що куди нам, молодим тягатися з авторитетами, які вже раніш встигли висловити свої зауваження...

Відносно першої причини, то така

„думка“, крім того, що на мій погляд, з'являється суб'єктивною (висловлюючись м'яко), є також прямим наклепом на наших викладачів.

Щодо посилання на незаперечність і силу літературних авторитетів, то ця думка хибна у своїй основі і позбавлена логічного і історичного обґрунтування.

Мені здається, що такий некритичний, беззубий підхід до теми у дипломній роботі радянської студентки, яка стоїть на порозі самостійної дослідницької або педагогічної діяльності, протирічить тим великим вимогам, які ставлять перед нами партія і держава. Обмеженість у поглядах, боязливе схиляння перед авторитетами, навмисне приховування, умиртвіння своєї власної живої критичної думки—все це органічно протирічить ідеології радянської людини—будівника комуністичного суспільства.

Наприкінці мені хочеться спитати нерішучу дипломантку, який зміст вона бачить у своїй дальшій самостійній роботі, задалегідь приречуючи себе на розумову бездіяльність? Кому потрібні акуратно переплетені і гарно оздоблені рукописи, якщо в них міститься слабкий плід боязливого розуму, що незаконно претендує на звання дипломної роботи?

Студент О. Баренбойм.
Від редакції: Пропонуємо студентам обговорити статтю тов. Баренбойма і висловити свої міркування з приводу її основних положень.

Відгуки читачів будуть надруковані.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ.

*) Закінчення. Початок див. у нашій газеті за 1 січня ц. р.